

ДО 35-РІЧЧЯ ПЕРЕМОГИ К Р І З Ь Р О К И В О Г Н Е Н Н І

Пам'ять вертає в минуле

(Початок днів у газетах від 15, 20 березня).

Хто пережив жахливу ніч фашистської неволі, довку не забуде звірств, які творили чужоземні заїди в древньому Корці. На стінах будинків, парках «рясніли» накази і оголошення, зміст яких зводився до одного — за невиконання розпоряджень коменданта — смертна кара, за зберігання зброї і радіоприймачів — розстріл на місці, те ж саме чекало тих, хто дав притулок, або знав, де переховуються комуністи, євреї, військовополонені...

Накази вивішувалися не тільки для остраху. З перших днів окупації міста фашисти «демонстрували» всю катівську майстерність. Допомагали їм в

цьому ще вчера сумирні куркулени, котрі одягнули чорну форму фашистських поспіах, почепили на руки поліцейські пов'язки.

Згадає старожил Корця, пенсіонер цукрового заводу Георгій Сергійович Мельников:

— Погідного суботнього надвечір'я фашисти і поліцаї вивели з комендатури групу людей — серед них дві дівчини. Ненависть виповнювала серця жителів міста, котрі з підворіть співчутливими поглядами проводжали приречених, яких гнали поліцаї і гітлерівці центральною вулицею до міського цвинтаря. Там заставили викопати яму і всіх розстріляли.

Хто вони, перші жертви коричневої чуми? Нам вдалося встановити імена чо-

тирх із п'яти патріотів, котрі не стали на коліна перед бивцями, а з високо піднятими головами аустрилі смерть. Працівник райвиконкому Іван Фалко, робітник цукрового заводу, котрий перед війною був головою завкому профспілки підприємства Микола Островський, один із учасників боротьби українського народу проти буржуазно-поміщицького панування Михайло Марциновський, вчителька Роза Цвєт... Корчани не забудуть цих активістів, котрі в передвоєнні роки доклали немає сил для утвердження нового життя на визволеній червонозоряними братами західноукраїнській землі. Хтось із гітлерівських блюдолизів, котрий люто ненавидів народну владу, яка забрала у нього багатство, нажите на крові і сльозах земляків, видав патріотів гестапівцям.

Пам'ятають корчани і працівника райвідділу НКВС Михайла Окіпного — молодий юнак з Київщини на заклик партії у 1940-му приїхав у Коць, щоб допомогти поліщукам будувати щасливе життя. Та виншло так, що Михайло не встиг евакуюватися в тил, вимушений був переховуватися від німецько-фашистських окупантів.

Один із запроданців вислідие Окіпного, він був заарештований і доставлений в горезвісну службу СД.

В гестапівській катівні його по-звірячому мурдували. Побитого — на обличчі виднілися синці і сліди запеклої крові, лахміттям звисав одяг — привели Михайла на той же цвинтар.

— Будьте прокляті, гади, — це були останні слова Окіпного.

Автоматна черга прошила гаряче серце радянського патріота.

Вони ненавиділи ворога, пішли з життя з вірою у світлу годину великої Перемоги. Загинули в перші дні фашистської окупації не пропали безвісти, не стерли роки світлої пам'яті про них.

У 1942 році у нашому місті фашисти створили єврейське гето. Те, що творилося поруч центру Корця (де зараз черговий магазин), простими словами передати важко. То був якийсь жахливий сон. За колючим дротом, під відкритим небом у літню спеку, осінню негоду, люті морози тулилися напівроздягнуті старі і молоді, жінки і діти. Виснажених людей фашисти виганяли на прокладання кабеля, що зв'язував ставку біснுவатого фюрера з фронтом, а потім неподіліл сіл Козак і Дивень, в урочищі Шитня в'язнів великими групами по-звірячому знищували. Розстріли відбувалися чи не щодня.

— З провулку, що виходить на центральну вулицю,

— згадає завідуючий районним відділом ЗАГС М. П. Примаковський, — було добре видно величезну колону знесилених, обідраних людей. Матері притискали до грудей малюк, молоді вели під руки старших. Кругом ходили гітлерівці та поліцаї з автоматами напоготові. Люто оскалюючи зуби, рвалися з повідків вівчарки. Приречених конвоїри погнали за Коць.

Свідчить колишній поліцай Ф. С. Редько:

— Із слів начальника районної поліції Пилипа Данилюка дізнався, що цю групу — більше трохсот людей — було по-звірячому розстріляно біля села Козак.

А через місяць фашисти і поліцаї загнали в сарай, що стояв поряд з аптекою, близько трьох сотень чоловік, ніби-то для того, щоб відправити їх на роботу. А пізнім вечором почали вивозити у бік Новоград-Волинського, під дулами автоматів заставили викопати глибоку яму і закопали їх живцем. А щоб хтось із нещасних не виліз вночі з могили, по ній проїхали трактором. Так посторювали кілька разів.

Згодом у Корці фашисти організували інший табір — військовополонених, де за колючим дротом під посиленою охороною знемагали у неволі сотні радянських патріотів, котрих

таким випорстоували на будівництві горезвісного «урядового» кабелю. З голду і виснажливої праці щодня гинуло десятки людей, знесилених і немічних фашисти розстрілювали.

Зрозуміло, відразу неможливо розповісти про всі звірства, які творили песоголовці в нашому місті. Під час окупації лише в Корці гітлерівці знищили понад 8 тисяч чоловік — росіян, українців, поляків, євреїв... Допомагали «господарям нового порядку» розправлятися з мирним населенням і фашистські запроданці. Випинаючись із шкіри, вислужувалися перед чужоземними заїдами поліцаї Пилип Данилюк, Дмитро Завірюха, Петро Седляр та інші, брали участь в масових розстрілах. На їх совісті тисячі замордованих, ні в чому не винних радянських громадян. Душогиби не уникали суворой кари, їх имена прокляті народом.

У вдячній пам'яті корчан навки залишаться (нехай і не знаємо всіх поименно) люди, котрі обгарячили кров'ю рідну землю, не скорившись ворогу, полягли на тернистому шляху до сонцяєйної Перемоги.

Пам'ять — царина вічності.

**А. МАРЦЕНЮК,
А. ПАВЛОВСЬКИЙ.**
(Далі буде).